

СИЛАБУС КУРСУ
«Теорія та практика глибинного пізнання»
 другого (магістерського) рівня вищої освіти
 для студентів спеціальності «053 Психологія» (ОПП «Практична психологія», ОНП
 «Експериментальна практична психологія»)
 педагогічного факультету

Назва курсу	Теорія та практика глибинного пізнання
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Олександра Кониського 8 / 14, 10 поверх , аудиторія 10-8 Понеділок 14.00
Контактна інформація щодо викладача	Яценко Тамара Семенівна t.s.yatsenko@npu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Щоп'ятниці з 10.00 до 12.00
Сторінка курсу	
Передумови зарахування на курс	Вивчення даної дисципліни неможливе без професійних знань і умінь, набутих при опануванні курсів: «Психологія особистості», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції», «Основи психотерапії»
Мета та завдання курсу	<p style="text-align: center;">Мета викладання дисципліни:</p> <p>Підвищення рівня психологічних знань про основні підходи, напрями, методи функціонування групи активного соціально-психологічного пізнання (АСПП), особливості розвитку психіки, її свідомої і несвідомої сфери. Висвітлення поняття та психотерапевтичного значення використання методу АСПП у роботі психолога.</p> <p>Мета передбачає реалізацію таких завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розглянути поняття психіки, її глибинно-психологічний аспект. 2. Ознайомити студентів з різними напрямками та формами психодіагностики та психокорекції у групі АСПП. 3. Дослідити спільні риси та відмінності практичної психології та психокорекційної практики. 4. Розкрити принципи роботи в групі та специфіку використання методу психомалюнку.
Міждисциплінарні зв'язки	Зміст курсу тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психологія особистості», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції», «Основи психотерапії», «Психологія професійних деструкцій»
Інформація про курс (про що йде мова)	Курс «Теорія та практика глибинного пізнання» складається з двох модулів. У змісті першого модуля «Психодіагностика в процесі АСПП» розглядається метод АСПП як сучасний метод психодіагностики та психокорекції. Методичні вимоги спільні для учасників і керівника групи АСПП. Динаміка індивідуально-особистісних та групових змін як фактор діагностико-корекційного процесу. Єдність психодіагностики та психокорекції в групі АСПП. Другий модуль «Закономірності групової та індивідуальної динаміки в АСПП» включає розвиток психодіагностичних здібностей суб'єкта та навичок самопізнання. Дезінтеграція: визначення та ознаки позитивної дезінтеграції. Індикатори дезінтеграції. Психологічна захищеність у групі як необхідна умова

	<p>позитивної дезінтеграції. Вторинна інтеграція: визначення та особливості у процесі АСПП. Зв'язок позитивної дезінтеграції та вторинної інтеграції. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що детермінують позитивну дезінтеграцію та вторинну інтеграцію. Різновиди роботи з психомалюнком в АСПП. Специфіка аналізу образів психомалюнку. Роль теоретичних знань психолога для аналізу психомалюнків. Архетипна та "лібідна" символіка в психомалюнках. Особливості процесу психодіагностики під час аналізу психомалюнків. Метод аналізу комплексу психомалюнків як унікальний метод пізнання логіки несвідомого.</p>
<p>Чому це актуально, цікаво чи важливо?</p>	<p>Проходження групових занять за методом АСПП сприяє розвитку рефлексивних знань, самопізнанню, оптимізації особистісних якостей людини. Ослаблення і повне нівелювання труднощів у спілкуванні залежить від розуміння їх першопричин, які переважно мають інфантильне походження. Метод АСПП являє собою діагностико-корекційний процес, завданням якого є розкриття глибинно-психологічних передумов деструктивних проявів психіки суб'єкта у спілкуванні, усвідомлення яких учасниками є передумовою бажаних психокорекційних змін (зменшення рівня тривожності; розширення самосвідомості завдяки виявленню інфантильних передумов труднощів у спілкуванні; опанування навичок самоаналізу та розуміння глибинних характеристик поведінки інших людей; розширення соціально-перцептивної компетентності шляхом опанування рефлексивних знань та ін.).</p>
<p>Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця</p>	<p>Навчальна дисципліна «Теорія та практика глибинного пізнання» є вибірковою, вона – складова циклу професійної підготовки магістрів.</p>
<p>На які питання відповідь курсу і його головний аргумент?</p>	<p>У процесі вивчення курсу майбутній фахівець вивчає: Особистісна психокорекція та гармонізація особистості. Природа психічних явищ, що підлягають психокорекції. Особистісна проблема та її роль у формуванні індивідуальних соціально-перцептивних викривлень суб'єкта. Поняття психічного захисту. Його різновиди й функції. Особливості вивчення психічних захистів. Категорія цінностей у контексті дослідження несвідомої сфери. Особливості процесуального діагностування в групі АСПП. Групова динаміка як чинник психокорекції. Поняття дезінтеграція та інтеграція в контексті групової психокорекції за методом АСПП. Теоретичне й емпіричне пізнання як аспекти рефлексивного мислення практичного психолога. Методи активного соціально-психологічного навчання. Групова дискусія. Психомалюнок. Рольова гра. Психодрама. Методи невербальної взаємодії. Використання предметних моделей (іграшок) у психокорекції. Робота із семантикою висловлювань та розвиток соціально-перцептивних умінь практичного психолога. Функціонально-структурний підхід до розуміння психіки в її внутрішній динаміці (Модель внутрішньої динаміки психіки). Проблема пізнання психічного в його суперечливій сутності. Пізнання внутрішньої суперечливості в ракурсі психодинамічної теорії АСПП. Особливості використання комплексу тематичних малюнків з метою глибинно-психологічного пізнання. Сутність психокорекційного діалогу та його роль у роботі з малюнковими методиками.</p>
<p>Очікувані результати</p>	<p>Компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>

навчання	<p>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР16. Здатність до рефлексії у професійній діяльності, адекватного оцінювання власних досягнень та недоліків у професійній сфері.</p> <p>ПР 18. Здатність будувати адекватну стратегію і тактику психологічної допомоги різним категоріям населення, клієнтам у різних професійних сферах діяльності щодо досягнення власного «акме», побудови власного професійного іміджу.</p> <p>ПР19. Здатність використовувати різноманітні технології у здійсненні психоконсультування та психокорекції.</p>
Методи навчання	<p>Пояснювально-ілюстративні, інтерактивні: мікрОВикладання, інверсії, емпатії, інциденту, конкретної професійної ситуації</p> <p>Рольовий тренінг.</p> <p>Розв'язування психологічних завдань.</p>
Перелік основних практичних завдань	<p>Модуль 1. «Психодіагностика в процесі АСПП»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вправа “Я радий тебе бачити тому, що...”, аналіз особливостей сприйняття, та передачі інформації вербальними та невербальними (міміка) засобами. 2. Вправа “місточок” з наступним аналізом шляхів вирішення конфліктних ситуацій. 3. Вправа “Заборонений плід”, аналіз виконання, виявлення ставлення учасників до заборони, обмеження свободи дій. 4. Групова дискусія на тему „Властивості психолога, які забезпечують продуктивне спілкування з клієнтом”. 5. Представити діагностико-корекційну роботу за методиками АСПП. Обговорити групою доцільність їх використання. Провести вправи які виявилися доцільними, проаналізувати, поділитися враженнями. 6. Зробити записи спостережень в щоденники спостережень (1 – 2 студентам представити на обговорення <p>Модуль 2. «Закономірності групової та індивідуальної динаміки в АСПП»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переглянути відеозапис фрагменту роботи групи АСПП, відмітити моменти проявів дезінтеграції особистості, обговорити свої спостереження. 2. Вправа аналіз психомалюнків “Група вчора”, “Динаміка групи”, “Мое уявлення про групу”, “Мій емпіричний стан на групі сьогодні (в певний момент роботи групи тощо).” 3. Визначити символічні зображення дезінтеграційних процесів для групи та окремих членів групи (див. попередню вправу). 4. Назвати спільні характеристики вибраних символів. Пояснити причини визначеної спільності. 5. Виявити взаємозв’язки між символами.
Література для	Основна:

**вивчення
дисципліни**

1. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ, 2006. 382 с.
 2. Психодинамічна парадигма. Наукова школа академіка НАПН України Тамари Яценко: колективна монографія. Дніпро, 2019. 350 с.
 3. Яценко Т. С. Психологические основы активной подготовки будущего педагога к общению с учащимися : дис. ... докт. психол. наук : спец. 19.00.07. «Педагогическая и возрастная психология». Киев, 1989. 432 с.
 4. Яценко Т. С. Символіка сновидінь і психомалюнків. В кн. Психологічні основи групової психокорекції. Київ, 1996. 263 с.
 5. Яценко Т. С., Глузман А. В. Методология глубинно-коррекционной подготовки психолога. Днепропетровск, 2015. 396 с.
 6. Яценко Т. С. Самодепривація психіки та дезадаптація суб'єкта. Київ, 2015. 280 с.
 7. Яценко Т. С. Категорії «принцип додатковості» та «імпліцитний порядок» в глибинному пізнанні психіки. *Психологія особистості*. Івано-Франківськ, 2017. № 1 (8). С. 15 – 23.
 8. Яценко Т. С. Психоаналіз репродукцій художніх творів у підготовці психологів: Навчальний посібник. / Яценко Т., Бондар В., Галушко Л., Камінська А., Педченко О. Дніпро-Київ, 2018. 300 с.
 9. Яценко Т. С. Архаїчний спадок психіки: психоаналіз феноменології проблеми. Дніпро, 2019. 283 с.
 10. Яценко Т. С. Глибинна психологія: діагностика та корекція тенденції до психологічної смерті. Навч. посіб. / Яценко Т. С., Глузман О. В., Калашник І. В. Ялта, 2008. 204 с.
 11. Yatsenko T. Implicit order and functional efficiency in the deep knowledge of the psyche. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*. Kyiv, 2018. № 25 (1). С. 23 – 37.
 12. Yatsenko T. The laws of the psyche in their universal functionality: professional training of a practical psychologis. *Technologies of intellect development*. Vol 3. № 1. 2019. Режим доступу: http://www.psytir.org.ua/index.php/technology_intellect_develop/issue/current. Яценко Т. С. Глибинна психокорекція та упередження психічного вигорання: в 3-х ч.. К.: Главник, 2008. Ч.2. 192 с.
 13. Яценко Т. С. Глибинна психокорекція та упередження психічного вигорання: в 3-х ч.. К.: Главник, 2008. Ч. 3. 96 с.
 14. Яценко Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: навч. посіб.. К.: Вища шк., 2006. 382 с.
 15. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб.. К.: Вища шк., 2004. 679 с.
 16. Яценко Т. С. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика. Черкаси: БРАМА, 2003. 216 с.
- Допоміжна:**
1. Титаренко Т. М. Життєві домагання і професійне становлення особистості практичного психолога // *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. № 4. С. 21 – 23.
 2. Яценко Т. С. Глибинна психологія: діагностика та корекція тенденції до психологічної смерті: навч. посіб. Ялта: РВВ КГУ, 2009. 204 с.
 3. Яценко Т. С. Новий підхід до пізнання психічного в його внутрішній динаміці // *Актуальні проблеми сучасної української психології: наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. К., Нора-Друк, 2003. Вип. 23. С. 419 – 433.*

	4. Яценко Т. С. Особливості застосування малюнкових методик у роботі групи АСПН та у практиці онтопсихологічного дослідження: контури порівняльного аналізу // Психологія і суспільство. 2005. № 4 (22). – С. 131 – 135.			
Політика курсу	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p>			
Політика оцінювання	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
	Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	5	8	40
	ІНДЗ	15	2	30
	Модульна контрольна робота	10	3	30
	максимальна кількість балів 100 (залік)			